

Сталинградтың хоорай Советиниң төлөөлериңиз Англыда барганы

ЛОНДОН. Март 24-те кезже Лондонга Ковентриниң муниципалдык чөвүлелиниң чалаанын өзүгүр Сталинградтың хоорай Советиниң төлөөлери чедер берген. Алар ромга төлөөлери Ковентриниң лорд-мэри Джон Фенелге баштаган Ковентриниң муниципалдык чөвүлелиниң төлөөлөкчилери болган ССРЭ-ниң Великобританияда элчини Я. А. Малк олар утканылар. Уткун алымшкын үзүндө төлөөлериңиз ууртукчузу, ажымчы чоннар депутаттарыңиз Сталинград хоорай Советиниң күөсүмүнүң даргазы С. И. Шапуров болган Ковентриниң лорд-мэри Джон Фенел олар сөс салушканын.

Төлөөлериңиз кезигүнеринге Фенел байыр чедирбешкан, Сталинград чанынган совет улустун тилкелгениңиз улуг ужурудузун демдегезин, Ковентри хоорайның төлөөлериңиз көргүскениңиз ийги хулап алымшкынын демдегешкан, Фенел Сталинградтың чоруткан кижилеринге Ковентриге база шак ийги чорукту көргүзөр деп меделген болган совет төлөөлөр чену көөрүн хулап-дир ол өзүгүр бүтү долу аргаларыңизга тымыскан турарын бүзүрүткөн.

ССРЭ-ниң Великобританияда элчини Я. А. Малк төлөөлериңиз кезигүнерин болган Ковентриниң муниципалдык чөвүлелиниң төлөөлөкчилериңиз хулап алган болган ийи хоорайларның төлөөлөкчилеринге шайлагы тургускан. (СЭТА).

КЫДАТТА ЭЛЕКТРИЖИДИЛГЕ

ПЕКИН. «Гунжөнжибал» солунун дымнадып турарын өзүгүр алдыга, бо чылым Кыдатка эркен чылым алыгала кирген электростанцияларын нинти күчүздөн 90 ажыг хуу хей күштүг 30 ажыг электростанцияларын шуут болган кезик чамдыктып алыгала кирер.

1955 чылдың ийги чартында Фуншун болган Фунша электростанцияларында тургузуп турар чаз агрегаттар ток бөөрлөр. Ол электростанцияларга амгы үрени совет деригери тургускан.

Кыдатта туруп турар бири автозавод-тудуг болгаш ыяш болбаазырадыр үлөтпүрүнүң база тудуг материалдар үлөтпүрүнүң ажылчынаарының улустар аразының ийги конференциясы

тудуг котёлдарын тургузарынын талазы-биле ажыдар доозулган деп база дымнадып турар. Бо чылым үшкү кварталында ол бодунуң баштайгы үлөтпүрүтүгү бөөр. Ланьчжоунуң электростанцияларының бири элчезиниң тудушкуну эгелен, ону доозарга станцияның күчүшкүмү бодун чартык ажыг катал уклады. Бо чылым Тайваньның улуг электростанциясының бири элчезиниң тудушкуну доозулган турар.

(СЭТА).

Чехословакияның бдүдүрүлгелеринде чартыкчыларын болгаш рационализаторларын шимчээшкени

ПРАГА. Чехословакияның фабрикаларында болган заводтарында күш-ажымды бдүдүрүлгүлүү бедилеринге, продукциянын бот-үзүн чигелдеринге болган оң шынарын экижидеринге дузалап турар бдүдүрүлгө чартыкчыларының болган сайырадыкчыларынын шимчээшкени камбарып турар.

Чижэ, Копрживицада «Татра» деп автобод заводунга эркен чылым заводка 1600 муң кронну (ашка) камнап алырынга арганы берген 150 рационализаторжу савалдар боттонган. Бо чылым өчкөн чаз савалдар киртилген.

Кладнонун каттыккан кан шувуга заводтарында рационализаторжуларын болган чартыкчыларын саны чылымна көздөн турар. 1954 чылда аңаа 564 рационализаторжу савалдарын кирген болган боттондырган, оларны боттондырарга 6746 муң крон камнаганы заводка берген.

Чехословакияның телеграф агенттигелериниң дымнадып турарын өзүгүр алдыга, беш чылым чылырадыра Чехословакияның бдүдүрүлгелеринге 147 муң рационализаторжу савалдарын кирген, оларны ажыгларга 715 миллион крон түңнүг камнаганы чуртка берген. (СЭТА).

(СЭТА).

Совет делгелгениң Шанхайда чедишкени

ШАНХАЙ. Чокта чаз Шанхайга ажыттыган Совет Эвделиниң экономикариңиз болгаш културтуг чедишкениниң делгелгези хоорайның хей-нинтизиниң хайгарарының төүндө туруп турар. Бир недела иштинде аңаа 400 муң хире кижичорааш барган.

Совет улустун хей кевирлиг мурамын дуржулганын өөренирген совет делгелгениң улуг ужурудузун демдегешкан, «делгелге болза, Совет Эвделиниң өөренип алырынга бисе школа болуп турар» деп шанхай солун «Синьхэньжибал» демдегезин.

(СЭТА).

Тудуг болгаш ыяш болбаазырадыр үлөтпүрүнүң база тудуг материалдар үлөтпүрүнүң ажылчынаарының улустар аразының ийги конференциясы

БЕРЛИН. Тудуг болгаш ыяш болбаазырадыр үлөтпүрүнүң база тудуг материалдарының үлөтпүрүнүң ажылчы чоннаарының улустар аразының ийги конференциясы март 17-ден 23-ке чедир Берлинге болуп эркен. Европаның, Азияның, Американың 31 чурттарында 248 төлөөлөкчилер конференцияны аякка чыгарышкан. Үлөтпүрүнүң бо адырларында ажык чоннаарыңиз байдыктын, профивиде организациаларының соругаларының дугайында илеткелдерин конференция дымнаган.

Тудуг болгаш ыяш болбаазырадыр үлөтпүрүнүң база тудуг материалдарының үлөтпүрүнүң ажылчы чоннаарында кийгирыгын конференция база хулап алган, кийгирыгын уткаы болза, ажык төлөвирин бедилери болган күш-ажымдык байдалын экижидери дөш демселеч кийгирыг болуп. Боттарының эрелери дөш демселеч ажык чоннаарыңиз чамдык чедишкенини кийгирыгга демдеп турар болган өң-биле кады капиталист, колониалыг болган хамаарыггалыг чурттарда үлөтпүрүнүң бо адырларының ажык чоннаарының бай-

далы ыракта четес болуп турарын демдеп турар.

Тудугуларын болгаш ыяш болбаазырадыр ажылдарларын улустар аразының каттыкшыкынын экономикариңиз болгаш социалдык негелдериниң программасын, париж дугуржулгаларында улур Европаның ажык чоннаарының конференцияны чымдыгарын деткөө резолюцияны база ол ышкан боттарының байдалын экижидери дөш, чаз дайыны өскүдериниң аймылында улур, бүгү делгелге тайбын дөш ажык чоннаарыңиз демиселдин соруда-болгаларын база аргаларын таймырлап көргүскөн нинти резолюцияны базала үндүргөн.

Улустар аразының каттыкшыкынын ички уставын конференцияга катал көргөн болган бадылаан, тудуг болгаш ыяш болбаазырадыр үлөтпүрүнүң ажылчы чоннаарын профивиделериниң улустар аразынын административтиг комитетин (Профивиделериниң Бүгү-делегей Федерализиниң бдүдүрүлгө кишини) сонгаан. Каттыкшыкынын чингине секретарына Г. А. Сзаринени (Финляндия), административтиг комитеттин даргазына И. Кобалди (Венгрия), комитеттин оралакчы даргаларына М. И. Борисев (ССРЭ), Р. Скеда (Италия) болган Ж. Брике (Франция) оларны сонгаан.

(СЭТА).

Тайбың дээш Бирма демиселчилериниң резолюциясы

ПЕКИН. Синхуа агенттелиниң дымчыдып турары болза, тайбын камгаланын бирма комитетиниң чымдыгына Рунгунга доозулган конференцияга Азия болган Африка чурттарыңиз ам болуп конференцияны киржикчилери чурттарыңиз премьер-министрлеринге болган төлөөлөкчилеринге чала чоруткан. Азияның болган Африканың улустарыңиз империалистерин бөлөчкө турары акы-дука «луржур дайында кирешенин тангыраглар болган найырадык кады ажыкчалыгынын бымжылдар соруда-биле күженишкени ийи катал көүдөлдөр ужурут деп чагаада чугаалап турар. Кыдат-

тын, Индияны болгаш Бирманың премьер-министрлериниң кады кылган меделелдеринде илеретинген тайбын кожалар бо найырадык, кады-ажылдыкынын беш принциптери тайбын дөшкенинги үндүзүни тургузуп турар.

Атомнуг чексези хорутуларын, чакылчир дээрбелдерин Бирмадан үндүр сывыгарын, Тайваньны Кыдатка эгилери, КУР-нун КНО-га дуржм өзүгүр эрелерин катал тургузарын болган чурттарыңиз аразында савды болган культура харызааларын көгүдүрине дузаларын конференцияны киржикчилери негезн. (СЭТА).

(СЭТА).

Францияның Республика Чөвүлелинде

ПАРИЖ. Язы-бүрү комиссиялардан илеткелчилерин илеткелдери март 23-те республиканың Чөвүлелинде орай дүңгө чедир үргүчүлдөн. Барык бүгү комиссиялар канчаарга-да париж дугуржулгаларын бадылаары дөш чугаалап турар, ынчаа-да хей-хей ораторлар хоойлу төлөвиринге чааалгалар дугайында савалдар кирген, чүгө да лайлар ындында дөшкөкчөрлөр херектериниң талазы-биле чамгы комиссия париж дугуржулгаларын буруу шаккан. Хариш ол комиссия илеткел кирер дөргө шак чедишкенин элентиг чүвө. Ол комиссияны төлөөлөкчизи Рокани париж дугуржулгаларын бадылаарына дуураанын чугаалаан. Барымы Германияны ченсегелери болган оң күчүшкүмү бимжылдары колонияларда француз туруштарга кыжаны бөөр аймыларын дугайын ол чугаалаан.

«Францияның туржун эвни эртер кулу үнелеп турар» Англияны болган АКШ-ты Романи шүгүчүлдөн. «Мана дикназын чакыртыкчы өскөргө каттык шыдаас мен» деп ол чугаалаан.

Сенаторнун ол аажок чиге можа буржуа парлаганын хей санын таймырларында болган чугааларында үңгүлөп турар. Республиканың чөвүлелинде савал берешкениниң баштайгы хүнүңү байдалын тодаргайлашкан, хей-хей хайгарарыңиз илеткелчилерин чугааларында үңүп турар «хайлаш чок өскөргө чакыртыр» дээр чоруктарын хажыды демдеп турар.

Францияның барымы үзедиг бөлүкчөкчөр барымы үзедиг хей бурууга хамаарып турар сенаторларын таарынас чоруб болган чакыртыкчыларны хоойлу төлөвиринге чааалгалар дугайында савалдарга савалдары болбанын дөш бүгү-ле бодунуң чүдүрүнүң кылып үргүчүлдөн турар. Чазактын баштын бдүдүрүлгө дугайында айтырыгын тургузары чегелгил ийишкениниң ынды аргазын херетазоринге белен болуп турарын дугайында дамчыр чугаалап республиканың Чөвүлелиниң хураалдан бажымдында шентер турар. Ол ону шуут ынчаар кылып шыдаас, чүгө дөргө бдүрүлгө дугайында айтырыгын ийги палатага тургузарын аңаа конститция чөшкөзөрөйи турар. Бир эвес сенаторлар париж дугуржулгаларын чугаажок чүдүдүрүлгөнүң хулап болза, ол кабинетти дүжөр деп сенаторларга кыжанырын бодол турар.

Март 24-те ол черин шагы-биле 10 шак турда, париж дугуржулгаларынын талазы-биле нинти чугаалакчымынар эгелден.

Республика чөвүлелиниң хураалдап турары Люксембург ордунуң чоюнда турар кварталдарда улуг хөлөкшүн дигелгил турар. Ору бажынын полицияны хей отрядтары бүзүлөн алган, олар ордуке бар чораш кижичорукту тускай эртерилге бижик жүргүзүшкөн нег туралар. Паризин болган Францияны өскөдө хоорайларының ажык чоннаарының төлөөлери республиканың Чөвүлелинде үзүктөл чокка шуужу чоруп турар. Төлөөлериңиз шуужуп келишкенин улам-ча күштелип турар. Чүгө чамгы март 23-түн дургузунда бизин республи-

каның Чөвүлелинде 128 бөлүк төлөөлөр чораш.

«Юманите» солунун дымнадып турарын өзүгүр алдыга, француз улусуа катал чоруткунгөн вермахтын донаштырарын күзөп турар париж дугуржулгаларынын талазы-биле уураалган уураанышкынын демжө кылдыр элөн хей бдүдүрүлгелерин ажыкчынаары ажык соксадышкынаарын организастан, ажыкын түрүениң иштинде үзүп турар. Биска үеши ажык соксадышкынаары Париж кавмынын хоорайларында болган бдүдүрүлгелерде болуп турар.

Француз хей-нинтизиниң калбак бөлүкчөкчөр париж дугуржулгаларын бадылаарына уураанышкынын үргүчүлдөн турар.

Хей-нинтич суралдыг ажыкчалык Жак Мадель Францияга хамаарыштыр аңгы-америк ийишкынын сойгаандыр илеретип турар чүдүлү «Монд» сомууга бижжон.

ПАРИЖ. Март 24-те республика Чөвүлелиниң эртенги хурамы Жан Жюнтронун савал берешкенин-биле ажыттыган. Ол республика Чөвүлелиниң коммунист бөлүгүнүң мурунунда «баштайгы резолюцияны» кирген, ынча чугаалап турары болза:

«Делгелгениң амгы байдалы-биле хол-баштыр база париж дугуржулгаларынын түс-түс үдүлдерин утка-шынары барымдалаш, республиканың Чөвүлели париж дугуржулгаларын бадылаарынын төлөвирин хулап турар болган герман айтырыг дугайында база Европала коллективтиг айык чок чорукту организастан дугайында дөргө күрүлгөн чугаалакчымынаарын чорудар дугайында дөргө эржөкчөк чугала хемчелерин ап чорударын француз чазакка хулап турар».

Республика Чөвүлелиниң хүн чуржунга дүңгөрү ол савал талазы-биле бадылаанын париж дугуржулгаларын түс-түс чүдүлөр айы-биле чугаалакчымын эгелдене болуп ужурут.

МРП партияның кезигүрү Ивон Куде Лю Форесто бир төө Барылы Германияны ченсегелери «чайлаш чок болганда париж дугуржулгаларынын четтестери туражок», ол дугуржулгалар дөш бадылаар бодалдык мен деп меделген.

Барымы-термен чаз вермахтын бөлчүкчү болуп, социалист Марсель Шамп база савал берген.

Оң соонда «социал республиканың» Жан-Ив Шапален индрже көдүрүп үнөш «герман ат-шериге дүрткөн эштерин дугайын санымышкан, париж дугуржулгалары «херек чок», Барымы Германияны ченсегел «болбас» деп чугаалаарычче кийгирыг салып, меделде кылган.

«Оларын дузагы-биле париж дугуржулгаларын шымыктырар» орадакжып турар бүгү-ле дипломаттыг хазарлааш турар дугуржулгалар Франциянын айык чок чорунга каныг-даз четчир мадамылдарын бөрбейи турар дөргөниң ол фактынын чакыртып шыдаас» деп чүвени Шапален онзаап демдегезин. (СЭТА).

Францияда чырыдышкын ажылдакчыларының бүгү-нияти ажык соксадышкыны

ПАРИЖ. Парлаганың дымнадыгы-биле алырга, хууун католитиг школарында күрүө дузалачыларын тымысканы дугайында хоойлу төлөвиринге улур, бо төлөвиринде Национал хураалга чугаалакчыны уураанышкынын демжө кылдыр чарыктанган чырыдышкын ажылдакчыларынын бүгү нинтиниң 24 шактыг ажык соксадышкыны чедишкенин эркен. «Франс суар» солунун дымнадып турары болза, Париж районунда ажык соксадышкынында башкыларын болган өренинге черлериниң өскөдө ажылдакчыларынын 95 хууу кирешкен деп чырыдышкын ажылдакчыларынын Национал федерализм чарлаан. Ажык соксадышкыны жоюларга база организастиг эркен. Ажык соксадышкын турарларга каттыжар соруда-биле адистер боттарының уругларын школарга болган лицейлерге чорутуушкан. (СЭТА).

Бо хураалга өң соонда коммунист Жан Шюнтрон савал береш, бодунуң кирген резолюциянын төлөвирин үндүзүлдөн чугаалаан.

ПАРИЖ. Март 24-те хүнүң ийги чартында француз республиканың Чөвүлелинде париж дугуржулгаларын бадылаар дугайында хоойлу төлөвиринге чугаалакчымынар үргүчүлдөн. Раймон Пеншар («хамаарышнас республиканыч») бодунуң савалында париж дугуржулгалары француз хей-нинтизиниң улуг дүрүзөниң хайныктырганын айткан. Чазактын баштыны Форенг кылдып турар барымдалары ол дүрүзөниң оозуктурбаан.

Париж дугуржулгалары герман милитаризмин агрессияга улур кадыкчыл мафдалдарын кылбайн турар дөргөн Пеншар меделген. Ол дугуржулгаларын бадылаан таварыггалары Барымы Германия кадыкчыл кылгаарлаашкынын барымдалавайн, бодунуң армиянын тургузуп эгелей бөөр дөргөн аймылзынышкынын ол илереткен.

Республика Чөвүлелиниң кезигүрүнүн чамгымын адыш часкап турда Пеншарын чугаалаан болза: «Барымы Германияны ченсегелеринде ойталаары эржөкчөк чугала. Бар эвес ону кылбас болдувуса, делгелгени ийи дайынарынга бисе таварышкан бүгү-ле кара-ка когаралдар ажык чок чүдөлөр болуп бөөр, Барымы Германияны ченсегел «болбас» деп бүгү күш-биле чугаалаар төлөвир, бодунуң чуртунуң таланттын үзөш чогутуру-биле хулап турар мен».

Пеншарын чугааан хураалдыг киржикчилерин сүрөздөткөн болган премьер-министр Эдгар Фор савал берешкениниң чүгө төңчүздөн барып сөс алырын бодол турган хирезинде-ле Пеншарге харым кылдыр дораш чүвө чугаалаан.

Фор париж дугуржулгаларын дораш бадылаарын негешкан, АКШ биле Англия Францияга ийишкынын кылдып турар дөргөн фактыларга чорутуп хулап турар. Оң чугааанын хол бодалы чүд дөргө Барымы Германияны ченсегелерин шымыктырары болуп турган. Вермахтын катал тургузарыңиз Францияны чөшкөзөрөйи Фор «Француз-герман иттежишкени» илг бөөр алынган «боттук политика» кылдыр чугаалап турган.

Оң кылай Фор республиканың Чөвүлелиниң париж дугуржулгаларын бадылаарында ойталаары чаз чазак кризисинге чедирип бодуп ийик дөш.

Пьер Марселас («хамаарышнас республиканыч») Франция париж дугуржулгаларын хулап турарын, бодунуң бүгү делгел байдалын баксырадын, «чазак каанырбай» чорукка болуп бөөр деп бадылап турар кижилер-биле маржымып турган.

Савал берешкенини орай кезжөге чедир үргүчүлдөн.

(СЭТА).

Араб чурттарын премьер-министрлериниң чөвүл хуралын сонгаарлаткан

ПАРИЖ. Башрден Франс Пресс агенттелиниң корреспондентиниң дамчыдып турары болза:

Египеттин, Сирияны, Сауд Аравияны премьер-министрлериниң март 20-де болуп дөш чөвүл хуралы тодаргай бидикмес үеке сонгаарлатканын тускай чарлаан.

(СЭТА).

Редакторнун оралакчысы Т. С. ТАЛГАНЧЫК.

ЧАГЫКЧЫЛАРГА «Ш Б Н»

солунуң үзүктөл чокка алыры-биле чагыдылганы узадыры чугула

Чагыдылганы хулап алырын, э ол ышкыш чагыдылганын хуусаа-зын узадырын харылаанын бүгү-ле конторалары, салбырлары, агентилери база почтафоннар чорудуп турар.

ДИЖИНЕРНИ КАМНАНАР!

Эрес-дидим чоруктуң дугайын бодалайн турар, маамырлыг чорукка магалдавайн турар, корук чорукту тооп көрбейн турар школачы кайда боор! Оң-биле кады дин эмчелгени баарыдан коргар уруглар ам-лаа бар. Оларга ол болза, база-ла корук чорук деп чүвө савандырбайн турар. Диштерини экижери калган аарыг эвни эрте бергенде чүгө мичаарда аарыкчымы болуп. Диштерини эвни эртер аарыг бөрине чедирбес ужурут. Диштерини эчиге чогур өйүңде—чылда 2 катал хыандыр турар. Эчки асты аарыг, бир эвес аарыг бар болза, диштерини аарыкчыны дөш дулаалар. Баксыраан диштер чүгө аарыг эвес, харын кадыкшылга хоралык болуп. Аягына, ревматизм дөш ышкыш аарыгларын тымырлар микробтарын диштерге көүдөлдөр.

Аарыг диштер-биле чен чид шыдаас. Көндүр дайнаваан чен багай хайдыр болган аарыга чедирип болуп. Диштерини хүнүң-не эртен болган кезжө аштаар херек, а чен соонда асты чымы суг-биле чайып төтөр. Диштерини кадык ап чоруп дээр болза шын чеменинге база чугула. Ченге ногааларын, кат-чимстерин, дузал ченерин ажыглар херек. Ногааларын чүгө хайндырар эвес, харын чигте база чипр херек. Диштерини камнанар!

(СЭТА).

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕСИ: Кызыл, Шетиники кудумчуу, бажың № 3 ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторнун оралакчызынын, иштиги информация кыздынын — 3-88, харысалганы секретарының 4—98, партияжи амьдарал, пропаганда, үлөтүр болган транспорт, кады ажык-агыл кыздынын — 3-68, културга болган амьдарал, чага кыздыстырның база бухгалтерияның—3—65.

ТС—01951.

Булуңга эргелгениңиз типографиясы